

на Империята по пътя на самостоятелното развитие и мирните средства, като дава пример за съвместяване на европейските възжеления с ориенталската реалност: „... ние сме у България - у европейска Турция“ („Оригинална дописка III“, в. „Турция“, бр. 30, 13 септ. 1869, с.2). Следвайки искреното си убеждение, че българите трябва да се превърнат в османски граждани, без да губят народността си облик, и да развият у себе си навик да се ползват пълноценно от гражданския си статут, гарантиран законово от държавната система, той се оказва категоричен адепт на позицията на самостоятелното действие: „...Ний сме убедени, че благодарение на съгласието, към свършването на този век, Българите ще бъдат по самосебе си, по личната си инициатива, по собствената си воля най-цивилизираният и най-благоденственият народ от Европейска Турция.“ („По повод извиненията на редакторите на Македония и Право“, в. „Турция“, бр. 43, 13 дек. 1869, с.2).

Първият текст представлява фрагменти от програмни статии на изданието и отразява опитите на редакцията да се самоопредели, като се вмести в скалата на общоприетите политически категории, упорито повтаряйки една и съща формула: „Тя [„Турция“ - Д.А.] е един вестник **съхранителен, либерален**...“; „Нашите доктрини са **съхранителни, либерални**...“ ([„Ний нямаме уроци...“], в. „Турция“, 36, 25 окт. 1869, с. 1); „... [Турция - Д.А.] е един миролюбив **съхранителен и либерален** вестник в честното приемане на тази последня реч.“ ([„Да отговоряме на нападенията на Правото...“], в. „Турция“, бр. 38, 8 ноем. 1869, с. 4). Във възрожденския речник определението „съхранителен“ е калка на интернационалната категория „консервативен“, от което произтича и парадоксът на приобщаването на либерализъм и консерватизъм в една програмна линия. Възможно ли е една политическа позиция да бъде едновременно консервативна и либерална? Очевидно да, имайки се предвид, че чисти идейно-политически форми не съществуват, а в повечето случаи се касае за различни комбинации от техни характеристики и идейни постановки. Примерът е красноречив за парадоксалния резултат от опитите на българите да дефинират с европейските категории сложната, противоречива политическа индивидуалност на средата си.

Вторият пример за нестандартна и твърде показателна за своеобразието на политическия речник на Възраждането употреба на базисно понятие е свързан отново с политическите партии. Откриваме го в кратка информация на в. „Турция“, която ще цитираме в пълния и вариант: „В Франца, духовете са премного занимати със избиранията [парламентарни избори - Д. А.] : три **партии** са в борба: **правителството, черковата и демокрацията**: ний ще следваме със особено внимание тази борба: тя ще бъде много поучителна.“ („Сякакви неща